

แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

สารบัญ

แผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๐

ISBN 974-90856-1-2

ภาพประกอบโดย
เด่นชัย ธรรมฐิติพงศ์

จัดทำโดย

สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
๕๒๒ ถนนพญาไท (ใกล้สะพานหัวช้าง)
เขตปทุมวัน กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐
ตู้ ปณ. ๕๐๐ ปณ. รongเมือง ปทุมวัน
กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๓๐
โทรศัพท์ ๐-๒๒๑๙-๒๙๘๑
โทรสาร ๐-๒๒๑๙-๒๙๕๐
โทรศัพท์เพื่อร้องเรียน ๑๓๗๗
www.nhrc.or.th

ส่วนที่ ๑ บทนำ ๓-๖

ส่วนที่ ๒ สถานการณ์และแนวโน้มด้านสิทธิมนุษยชน
ในระดับสากลและสังคมไทย ๗-๑๔

ส่วนที่ ๓ วิสัยทัศน์ และหลักการดำเนินงาน
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๑๕-๑๘

ส่วนที่ ๔ ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๑๙-๒๘

ส่วนที่ ๕ การแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ๒๙-๓๐

ส่วนที่ ๖ ความสัมพันธ์ของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับนโยบาย
และแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน ๓๑-๓๖

คำจำกัดความ ๔๐

บทนำ

สืบเนื่องจากกระบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมไทย ที่ต้องการให้ประเทศไทย มีรัฐธรรมนูญที่เน้นความสำคัญของสิทธิเสรีภาพของประชาชนและระบอบประชาธิปไตย ที่สมบูรณ์ อันจะนำไปสู่การปฏิรูปทางการเมือง ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรก ในประวัติศาสตร์การปกครองของไทยที่ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ระหว่างการร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ ส่งผลให้มีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการรับรองศักดิ์ศรีของ ความเป็นมนุษย์ นอกจากนี้ยังได้กำหนดมาตรการและกลไกการประกันสิทธิเสรีภาพของ ประชาชนโดยครบถ้วน ทั้งสิทธิส่วนบุคคลและสิทธิชุมชน ตลอดจนการมีส่วนร่วมของ ประชาชน มีการจัดตั้งองค์กรอิสระหลายองค์กร อาทิเช่น ศาลรัฐธรรมนูญ ศาลปกครอง ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ได้วางรากฐานที่สำคัญในการกำหนดให้มีคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเพื่อทำหน้าที่ตามมาตรา ๑๙๙ และ ๒๐๐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้กำหนดอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้อย่างกว้างขวาง ในการรับเรื่องร้องเรียนการละเมิดสิทธิมนุษยชน การสืบสวน สอบสวน การตรวจสอบ การส่งเสริมการเคารพและปฏิบัติตามหลักสิทธิมนุษยชนทั้งตามรัฐธรรมนูญ ตามกฎหมายไทย ตามหลักปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ และสนธิสัญญาระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี การศึกษาวิจัย การเสนอแนะเชิงนโยบาย และกฎหมาย การจัดทำรายงานประจำปี ตลอดจนสิทธิมนุษยชนศึกษาและสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตามเรื่องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ยังเป็นเรื่องที่ละเอียดอ่อนและซับซ้อน จึงยากต่อการเข้าใจของสาธารณชน นอกจากนี้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติซึ่งได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ ยังเป็นองค์กรใหม่ และมีรูปแบบการบริหารจัดการที่แตกต่างจากองค์กรอิสระอื่น โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นองค์กรอิสระ แต่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเป็นส่วนราชการสังกัดรัฐสภาตามพระราชบัญญัติคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ การกำหนดให้มีแผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ จึงมีความจำเป็นและมีความสำคัญเร่งด่วนในการกำหนดกรอบและทิศทาง เพื่อการสร้างความเข้าใจ ความเชื่อถือ ศรัทธา และสร้างอัตลักษณ์ (Identity) อันนำไปสู่การพัฒนา ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมในที่สุด

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้แต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผนเชิงกลยุทธ์และแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และได้มีการจัดเตรียมรายละเอียด รวมทั้งได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒-๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ ณ สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม มีผู้เข้าร่วมประชุมกว่า ๑๐๐ คน ประกอบด้วยกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ที่มีประสบการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนจากวงการต่างๆ ซึ่งประกอบด้วย นักพัฒนาจากองค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชน สมาชิกวุฒิสภา ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ผู้แทนจากองค์กรอิสระบางองค์กร ผู้เข้าประชุมได้ร่วมระดมความคิดเห็นกันอย่างกว้างขวาง และคณะกรรมการจัดทำแผนฯ ได้ประมวลความคิดเห็นแล้วนำไปสังเคราะห์กันอีกหลายครั้ง จึงได้แผนยุทธศาสตร์ออกมา

แผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติฉบับนี้แบ่งออกเป็น ๖ ส่วน โดยส่วนแรกเป็นบทนำ ได้กล่าวถึงความเป็นมาของการจัดทำแผน ส่วนที่สองเป็นการสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนในช่วงที่ผ่านมาทั้งทางสากลและในสังคมไทย ส่วนที่สามได้นำเสนอวิสัยทัศน์ พันธกิจ หน้าที่ เป้าหมาย กรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงาน และจุดเน้นหลัก (Focus Areas) ของแผนฯ

ในส่วนที่สี่ ได้กำหนดรายละเอียดในเรื่องกลไกและมาตรการในการดำเนินงานโดยแบ่งออกเป็น ๘ กลุ่มยุทธศาสตร์ นอกจากนี้ ยังได้กำหนดมาตรการในการบริหารจัดการเพื่อการแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ ไว้ในส่วนที่ห้า

สำหรับส่วนที่หก ได้พยายามแสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งจัดทำโดยคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนที่มีนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน และคณะรัฐมนตรีได้ให้ความเห็นชอบเมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ ก่อนคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ และถือว่าเป็นแผนแม่บทฯ ที่รัฐบาลทุกชุดพึงต้องถือปฏิบัติ นอกจากนี้ในกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ฯ ยังได้คำนึงถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๙) อีกด้วย

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

แม้ว่าได้มีการวางแผนยุทธศาสตร์สำหรับ ๖ ปีข้างหน้า (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐) ซึ่งครบกำหนดตามวาระของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติชุดแรกชุดนี้ แต่คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติย่อมสามารถปรับแผนยุทธศาสตร์ได้เป็นระยะๆ เพื่อให้สอดคล้องกับสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนที่พัฒนาอยู่ตลอดเวลา อีกทั้งมีคณะอนุกรรมการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล ที่ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ จากภายนอก จะกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จที่สำคัญด้วยความเห็นชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อทำการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลอย่างชัดเจน โดยรายงานให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติทราบเป็นระยะๆ ซึ่งจะช่วยให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้มีการปรับทิศทางการดำเนินงานให้ถูกต้องเหมาะสม ทั้งนี้เพื่อให้การดำเนินงานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลมากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้

สถานการณ์และแนวโน้ม ด้านสิทธิมนุษยชน ในระดับสากลและสังคมไทย

๑. สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในระดับสากล

๑.๑ ปัจจุบันกระแสความคิดด้านสิทธิมนุษยชนได้กลายเป็นกระแสที่แผ่ขยายไปทั่วโลก ควบคู่กับกระแสการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศต่างๆ มีบุคคลกลุ่ม องค์กรทางสังคมและการเมืองเคลื่อนไหวในรูปแบบและวิธีการต่างๆ เพื่อปกป้องคุ้มครอง ขจัดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน ทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม สิ่งแวดล้อม ชชาติพันธุ์ ฯลฯ และส่งเสริมการพัฒนาสิทธิมนุษยชนดังที่ปรากฏชัดเจนตามสื่อมวลชนแขนงต่างๆ โดยทั่วไป นับเป็นสถานการณ์พื้นฐานทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในโลกปัจจุบัน

ในระดับนานาชาติ นับตั้งแต่มีการจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ สิทธิมนุษยชนกลายเป็นเรื่องที่ประชาคมระหว่างประเทศให้ความสำคัญ มีการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน ต่อมาได้ประกาศปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ. ๒๔๙๑ และรับรองกติกา อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนหลายฉบับ ตลอดจนให้มีตำแหน่งข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ รวมทั้งมีการประชุมนานาชาติว่าด้วยปัญหาสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง ระยะเวลาที่ผ่านมาสำนักงานข้าหลวงใหญ่สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติได้จัดประชุมเชิงปฏิบัติการของภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทุกปี ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๓ และที่สำคัญคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก ซึ่งขณะนี้ มี ๙ ประเทศ คือ ออสเตรเลีย นิวซีแลนด์ ฟิลิปปินส์ ฟีจี อินโดนีเซีย อินเดีย ศรีลังกา เนปาล มองโกเลีย โดยสมาชิกส่วนใหญ่ได้รวมตัวกันเป็น *สภาสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติแห่งเอเชีย-แปซิฟิก* มีการจัดประชุมปรึกษาหารือ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นและประสานความร่วมมือมากขึ้น

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

เป็นลำดับ สำหรับมาเลเซีย เกาหลีใต้ และไทย กำลังอยู่ในระหว่างสมัครเป็นสมาชิก
องค์การดังกล่าว

เป็นที่น่ายินดีว่าการปกครองในระบบประชาธิปไตยกับการปฏิบัติตามหลักสิทธิ
มนุษยชนได้ควบคู่กันมาตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา การพัฒนาสิทธิมนุษยชนดังกล่าวมาจาก
การเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองแบบเผด็จการทหารและรวบอำนาจมาเป็นประชาธิปไตยใน
หลายประเทศ รัฐบาลและสถาบันการเมืองการปกครองของประเทศต่างๆ ทั่วโลกเริ่ม
นำปัญหาสิทธิมนุษยชนมาเป็นวาระทางการเมือง เช่น ออกกฎหมายหรือแก้ไขกฎหมายที่
เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน นำเรื่องสิทธิมนุษยชนมากำหนดไว้ในนโยบายทางการเมืองและการ
บริหารประเทศ โดยกำหนดให้หน่วยงานของรัฐคำนึงถึงปัญหาสิทธิมนุษยชนในการปฏิบัติ
ภารกิจ รวมทั้งการจัดตั้งคณะกรรมการระดับชาติเพื่อส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
เช่น คณะกรรมการด้านสิทธิสตรี เยาวชน เด็ก ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ฯลฯ และการจัดตั้ง
องค์กร เช่น คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ศาลสิทธิมนุษยชน ผู้ตรวจการแผ่นดิน
ของรัฐสภา ศาลปกครอง ฯลฯ

ในภาคประชาชนของประเทศต่างๆ ทั่วโลกรับรู้และตระหนักถึงความสำคัญของ
สิทธิมนุษยชนมากขึ้น มีการรวมกลุ่มเพื่อการปกป้องสิทธิและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิและเสรีภาพพื้นฐานของปัจเจกบุคคลและชุมชน ตลอดจนกลุ่มชาติพันธุ์ หรือกลุ่ม
ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม และกลุ่มที่เรียกว่าอริสระในการปกครองตนเอง ซึ่งการก่อตั้ง
ประเทศติมอร์ตะวันออกถือเป็นตัวอย่างที่สำคัญในปีที่ผ่านมา

บทบาทขององค์การเอกชนเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวาง และสหประชาชาติได้ให้
ความสำคัญกับองค์การเอกชนต่างๆ ในฐานะเป็น "ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน" ซึ่งมักถูก
คุกคามชีวิตและความปลอดภัยในการปฏิบัติงาน ในหลายประเทศจึงได้มีการรวมกลุ่มและ
จัดตั้งองค์กรภาคประชาสังคมระดับโลก มีการจัดการ พบปะหารือ และแลกเปลี่ยนข้อมูล
ความเห็นอย่างเป็นกระบวนการ เพื่อต่อต้านกระแสโลกาภิวัตน์ที่มีผลกระทบต่อละเมิด
สิทธิมนุษยชน ดังที่เกิดขึ้นระหว่างการประชุมเศรษฐกิจและการค้าระหว่างประเทศ เช่น
องค์การการค้าโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ กลุ่มประเทศอุตสาหกรรม ๘ ประเทศ
 เป็นต้น

๑.๒ ปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับนานาชาติและในประเทศต่างๆ มีลักษณะความรุนแรงในระดับต่างๆ อันเนื่องมาจากการวิธีการแก้ไขความขัดแย้งระหว่างประเทศ และภายในประเทศ การกดขี่ปราบปรามผู้คัดค้านนโยบายของรัฐบาล ปัญหาความขัดแย้งระหว่างเชื้อชาติ การแย่งชิงผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการค้า ฯลฯ จึงนำไปสู่การรุกราน และสงครามระหว่างประเทศ สงครามระหว่างเชื้อชาติ ระหว่างศาสนา และชาติพันธุ์ การอพยพหนีภัยการสู้รบ การกวาดล้างและทรมาณผู้ต้องหาทางการเมือง การฟื้นฟูของลัทธิชาตินิยม และการลักลอบค้าผู้หญิงและเด็ก ฯลฯ โดยเฉพาะตั้งแต่เกิดเหตุการณ์ก่อวินาศกรรมในสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ ๑๑ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๔ ทำให้การก่อการร้ายกลายเป็นประเด็นสำคัญในเวทีระหว่างประเทศ และมีแนวโน้มว่าประเทศต่างๆ จะจำกัดสิทธิของประชาชนในด้านต่างๆมากขึ้น ด้วยเหตุผลด้านความมั่นคงและความปลอดภัยแห่งชาติ เช่น สิทธิในการเดินทาง สิทธิในการรวมตัวและแสดงความคิดเห็น ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสิทธิความเป็นส่วนตัวของประชาชน

นอกจากนี้ ปัญหาช่องว่างของระดับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจและเทคโนโลยี ทำให้ประเทศและประชาชนในกลุ่มที่ด้อยพัฒนามากว่า เสียเปรียบในด้านโอกาสและการเข้าถึงฐานองค์ความรู้และข้อมูล และถูกเอารัดเอาเปรียบทางทรัพยากร ทำให้ไม่สามารถพัฒนาประเทศและประชาชนได้เต็มศักยภาพ และก่อให้เกิดการเผชิญหน้าในเวทีสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเรื่องสิทธิในการพัฒนา ก่อให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มที่ได้เปรียบจากกระแสทุนนิยมและโลกาภิวัตน์ กับกลุ่มที่ห่างไกลจากศูนย์กลาง และมีแนวโน้มที่กลุ่มได้เปรียบจะใช้มาตรการที่เข้มข้นมากขึ้นเพื่อแย่งชิงการใช้ทรัพยากร โดยมีบริษัทข้ามชาติและภาคธุรกิจ ซึ่งเป็นกลุ่มที่อยู่นอกเหนือการควบคุมของรัฐเป็นกลไกที่สำคัญ ทั้งนี้องค์การระหว่างประเทศ เช่น กลุ่มกองทุนการเงินระหว่างประเทศ ธนาคารโลก ธนาคารเพื่อการพัฒนาแห่งเอเชีย ถูกตรวจสอบบทบาทมากขึ้นหลังเกิดวิกฤตทางเศรษฐกิจ แม้ว่าสหประชาชาติได้พยายามผลักดันให้องค์การเหล่านี้มีส่วนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนมากขึ้นก็ตาม แต่ที่ผ่านมา องค์การระหว่างประเทศและบริษัทข้ามชาติหลายแห่งได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศต่างๆ เพื่อแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและการเข้าถึงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติ รัฐบาลและประชาชนประเทศยากจนจึงมีการเรียกร้องให้สถาบันเหล่านี้มีระบบการบริหารที่โปร่งใส มีความเป็นประชาธิปไตย และมีความรับผิดชอบต่อสาธารณะ มีบรรทัดฐานและจริยธรรมในการประกอบธุรกิจมากขึ้น

๒. สถานการณ์สิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

๒.๑ การพัฒนาการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สถานการณ์สิทธิมนุษยชนทางสากลมีอิทธิพลและส่งผลกระทบต่อประเทศไทย ที่สำคัญคือการใช้ประเทศไทยได้เข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนหลายฉบับ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ๔ ฉบับหลักได้แก่

๑) อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการเลือกปฏิบัติต่อสตรีในทุกรูปแบบ เข้าเป็นภาคีเมื่อวันที่ ๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๒๘ และพิธีสารเลือกรับ เมื่อวันที่ ๑๔ มิถุนายน พ.ศ. ๒๕๔๓

๒) อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิเด็ก เมื่อวันที่ ๒๗ มีนาคม พ.ศ. ๒๕๓๕

๓) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง เมื่อวันที่ ๒๙ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๙ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๒๙ มกราคม พ.ศ. ๒๕๔๐

๔) กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม เมื่อวันที่ ๖ กันยายน พ.ศ. ๒๕๔๒ และมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๕ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๒

การเข้าเป็นภาคีสถิติสัญญาต่างๆของสหประชาชาติ ทำให้รัฐบาลไทยมีพันธกรณีที่จะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้มีหลักประกันว่า กฎหมายและแนวทางปฏิบัติภายในประเทศจะสอดคล้องกับมาตรฐานสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ระบุในสนธิสัญญาเหล่านั้น รวมทั้งการจัดทำรายงานการปฏิบัติตามพันธกรณีเสนอต่อสหประชาชาติตามระยะเวลาที่กำหนด

การที่ประเทศไทยมีพัฒนาการขั้นสำคัญจากระบบเผด็จการในอดีตมาสู่ระบอบประชาธิปไตยที่มีอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันที่รับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานของประชาชนอย่างกว้างขวาง การจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และองค์กรอิสระต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นหลักประกันสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการทางการเมืองและสิทธิของชุมชนในการมีส่วนร่วมในการพัฒนา การจัดการเลือกปฏิบัติและมาตรการส่งเสริมความเสมอภาค ฯลฯ เป็นสิ่งที่ประชาคมระหว่างประเทศและสหประชาชาติเห็นว่ามีค่าสำคัญ และให้การยอมรับว่าประเทศไทยมีพัฒนาการในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่รวดเร็วและก้าวหน้าประเทศหนึ่ง ซึ่งมีผลให้ประเทศไทยได้รับการเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งสมาชิกในคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ โดยมีวาระ ๓ ปี ระหว่างปี พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๖

๒.๒ ปัญหาการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

แม้ว่าประเทศไทยได้รับการยอมรับในระดับหนึ่ง แต่มีสนธิสัญญาระหว่างประเทศ อีกหลายฉบับที่ไทยยังมิได้เป็นภาคี เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการจัดการเลือกปฏิบัติทาง เชื้อชาติ อนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานและการปฏิบัติหรือการลงโทษอื่นที่ โหดร้าย ไร้มนุษยธรรม หรือที่ย่ำแย่ศักดิ์ศรีและอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานอพยพและสมาชิก ครอบครัว ฯลฯ ซึ่งควรที่จะมีการพิจารณาเพื่อเข้าเป็นภาคีอนุสัญญาต่างๆ เพิ่มเติม รวมทั้งประเทศไทยควรพิจารณาทบทวนข้อสงวน ที่ได้ทำไว้เมื่อเริ่มเข้าเป็นภาคีในบางฉบับ เพื่อจำกัดการรับเอาพันธกรณีบางประการของสนธิสัญญานั้นๆ มาปฏิบัติ เพราะ สถานการณ์ปัจจุบันมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไปมากแล้ว

นอกจากนี้ ในทางปฏิบัติ รัฐยังไม่ได้ออกกฎหมายรองรับมาตราเกี่ยวกับสิทธิ เสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติอีกจำนวนมาก ทั้งยังมีนโยบาย และกฎหมายที่ยังไม่ สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่ ๑๑ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๐ รวมทั้งพันธกรณีระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่ไทยเป็นภาคี ซึ่งปรากฏอยู่ในรายงาน เกี่ยวกับสถานการณ์สิทธิมนุษยชนของประเทศไทยที่จัดทำโดยหน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งในและต่างประเทศ ในขณะเดียวกัน สิทธิของประชาชนและชุมชนในประเทศยังถูก คุกคามและละเมิดจากองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ และจากภายนอกประเทศด้วย อาทิ กระบวนการ ข้ามชาติเพื่อลักลอบค้ามนุษย์ โดยเฉพาะแรงงานเด็ก การละเมิดสิทธิชุมชนและสิทธิใน การพัฒนา การแย่งชิงทรัพยากรท้องถิ่นและทำลายสิ่งแวดล้อมโดยบริษัทข้ามชาติที่ร่วมมือ กับกลุ่มทุนในประเทศ เป็นต้น

สถานการณ์การละเมิดสิทธิมนุษยชนในประเทศที่ปรากฏบ่อย มีดังต่อไปนี้

๑) สถานการณ์ด้านเด็ก เยาวชน และครอบครัว แม้ว่าโดยภาพรวม สถานการณ์ ด้านเด็กและเยาวชนของประเทศไทยมีแนวโน้มดีขึ้นโดยเฉพาะในด้านสุขภาพอนามัย ด้าน การศึกษา และความห่วงใยของสังคม รวมทั้งวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของสังคมไทย ยังมีความผูกพันที่เข้มแข็งของสถาบันครอบครัวและชุมชนอยู่มาก แต่ทิศทางการพัฒนาที่มี ผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางด้านเศรษฐกิจและสังคมที่ผ่านมา ส่งผลให้สถาบันครอบครัว ไทยอ่อนแอลง ทั้งในแง่ของการพัฒนาศักยภาพบุคคลในครอบครัว และการสร้าง ภูมิคุ้มกันให้แก่เด็ก รวมถึงการทำร้ายเด็กโดยบุคคลในครอบครัว อันนำมาซึ่งปัญหาต่างๆ ที่มีแนวโน้มสูงขึ้นและรุนแรงขึ้น ได้แก่ เด็กและเยาวชนติดยาเสพติด ถูกล่วงละเมิด ทางเพศ เด็กกำพร้า เด็กเร่ร่อน การใช้แรงงานเด็ก เด็กในธุรกิจบริการทางเพศ เด็กหนีภัย เด็กและเยาวชนในสถานสงเคราะห์ สถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน เรือนจำ เป็นต้น ดังนั้นนอกจากการปกป้องคุ้มครองสิทธิเด็กแล้ว การส่งเสริมให้ ทุกภาคส่วนของสังคมตระหนักถึงบทบาทหน้าที่ต่อเด็กและเยาวชน ทั้งในและนอกระบบ การศึกษา เพื่อเป็นการวางรากฐานของวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยจึงเป็น เรื่องสำคัญอย่างยิ่ง

๒) สถานการณ์ด้านการปรับปรุงกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม แม้รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรมหลายประการ แต่ความจำเป็นที่ต้องสร้าง “วัฒนธรรมองค์กรด้านกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม” มีความสำคัญมาก โดยเฉพาะการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องหา ต้องคำนึงถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ให้มากขึ้น จึงมีความจำเป็นต้องปรับแนวคิดและกระบวนการลงโทษโดยวิธีต่างๆ ในเรือนจำ ต้องมีกฎหมายคุ้มครองเด็กและเยาวชนเมื่อเป็นผู้ต้องหาให้ถูกต้องตลอดจนผู้เสียหายและพยานในคดีอาญา ถึงแม้ว่ารัฐธรรมนูญได้กำหนดให้มีศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง เพื่อเป็นหลักประกันการใช้กฎหมายและการใช้อำนาจของภาครัฐ ไม่ให้มีการละเมิดสิทธิเสรีภาพของประชาชน แต่ยังคงมีปัญหาในทางปฏิบัติอีกมาก เช่น ในกระบวนการสอบสวนและการให้ประกันตัว การพิจารณาคดีในศาลแรงงานที่ยังล่าช้า การปฏิบัติต่อผู้อยู่ในสถานพินิจและเรือนจำ การที่ศาลเยาวชนและครอบครัวยังมีไม่ทั่วถึง ฯลฯ

นอกจากนี้ ยังมีกฎหมาย กฎและระเบียบอีกจำนวนมากที่ยังไม่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ และยังมีกฎหมายอีกจำนวนมากที่ยังไม่ออกมารองรับสิทธิของประชาชนและสิทธิชุมชน โดยเฉพาะสิทธิในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และกฎหมายการจัดตั้งองค์กรอิสระต่างๆ ตามรัฐธรรมนูญที่ยังไม่ครบถ้วน เช่น องค์กรอิสระเพื่อคุ้มครองผู้บริโภค องค์กรอิสระด้านสิ่งแวดล้อม ฯลฯ

๓) สถานการณ์ด้านนโยบายทางสังคม แม้ว่ารัฐธรรมนูญได้รับรองและคุ้มครองมิให้มีการเลือกปฏิบัติต่อกลุ่มที่มีความแตกต่างกันไม่ว่าด้านใด กำหนดให้มีมาตรการส่งเสริมความเสมอภาคแก่ผู้ด้อยโอกาส คนชรา เด็ก และคนพิการ รวมทั้งส่งเสริมความเสมอภาคในโอกาสระหว่างหญิงชาย และคุ้มครองมิให้ใช้ความรุนแรงในครอบครัว รวมทั้งมีแนวนโยบายพื้นฐานของรัฐที่ส่งเสริมให้เกิดการปฏิรูปที่ดิน การคุ้มครองผู้ใช้แรงงาน และการรวมกลุ่มของภาคประชาชน ซึ่งมีผลให้เกิดการพัฒนาเชิงนโยบาย การจัดสรรงบประมาณและการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นบ้าง แต่ยังคงมีการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกมากมาย เช่น ประเทศไทยยังเป็นทั้งประเทศต้นทาง ประเทศส่งผ่าน และประเทศปลายทางของการค้ามนุษย์ข้ามชาติ โดยเหยื่อส่วนใหญ่เป็นผู้หญิงและเด็ก ทั้งคนไทยกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และจากประเทศอื่นๆ รวมทั้งการถูกเอาเปรียบด้านธุรกิจบริการทางเพศ และการเอาเปรียบแรงงาน เป็นต้น

นอกจากนี้ ทิศทางการพัฒนาที่มุ่งเน้นอุตสาหกรรมการผลิตเพื่อการตลาด โดยใช้แรงงานราคาถูกเพื่อส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศเป็นหลัก ได้ก่อให้เกิดช่องว่างของการกระจายรายได้อย่างหนักหน่วง ผู้ใช้แรงงานถูกเอาเปรียบและไม่ได้รับการส่งเสริมให้มีขบวนการรวมกลุ่มของสหภาพแรงงานต่างๆ ที่เข้มแข็ง สภาพความปลอดภัยในการทำงานส่วนใหญ่ยังมีความเสี่ยงสูงและไร้หลักประกัน

สำหรับผู้หญิงและผู้ด้อยโอกาสกลุ่มต่างๆ ยังมีข้อจำกัดในการเข้าถึงโอกาสการพัฒนา ด้านการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพ รวมทั้งการเข้าถึงบริการสาธารณะของรัฐในด้านต่างๆ และยังมีกรณีละเมิดสิทธิของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ โดยเฉพาะที่ยังมิได้รับสัญชาติไทย มีการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในด้านต่างๆ

๔) สถานการณ์ด้านฐานทรัพยากรธรรมชาติ และสิทธิชุมชน รัฐธรรมนูญได้รับรองสิทธิของชุมชนในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมในการจัดการบำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลและยั่งยืน ส่งผลให้เกิดการตื่นตัวอย่างกว้างขวาง เพื่อพัฒนาให้ชุมชนมีความเข้มแข็ง มีอำนาจต่อรอง อันเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการพิทักษ์ปกป้องทรัพยากร และภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมทั้งพื้นที่ดินทำกิน และที่อยู่อาศัย ตลอดจนความสามารถในการจัดการชุมชนของตนเองเพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

อย่างไรก็ตาม ปัญหาการขาดแคลนทรัพยากรในระดับโลก กำลังทวีความรุนแรงขึ้น ในขณะที่คุณค่าเชิงพาณิชย์และเชิงอุตสาหกรรมของทรัพยากรชีวภาพและความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศในป่าเขตร้อน ซึ่งรวมทั้งประเทศไทยกลับเพิ่มมากขึ้น ภัยคุกคามจากบริษัทข้ามชาติ และกลุ่มธุรกิจที่มุ่งแสวงชิงฐานทรัพยากรธรรมชาติจึงยิ่งรุนแรงมากขึ้น มีการฉกฉวยทรัพยากรของชุมชนและของชาติไปใช้ประโยชน์โดยต่างชาติในรูปแบบต่างๆ เช่น กรณีปล้นน้อยซึ่งเป็นสมุนไพรไทย กรณีข้าวหอมมะลิ และล่าสุดกรณีกองทุนป่าเขตร้อนที่รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้เสนอให้แปลงพื้นที่ประเทศไทยจะต้องชำระเป็นกองทุน เพื่อใช้ประโยชน์ในการฟื้นฟูป่าของไทย โดยมีการกำหนดเงื่อนไขหลายประการ เป็นต้น

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

แม้ประเทศไทยเริ่มตระหนักถึงแนวคิดในการพัฒนาที่ถือคนเป็นศูนย์กลาง หรือสิทธิในการพัฒนาที่รัฐธรรมนูญรับรองไว้อย่างชัดเจน แต่ทิศทางการพัฒนาที่แก้ปัญหาอย่างแยกส่วน ไม่มองปัญหาความยากจนว่าเป็นผลจากทิศทางและโครงสร้างการพัฒนาที่ไม่เหมาะสม ขณะที่รัฐและกลไกของรัฐยังขาดความรู้และความเข้าใจถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านกับการดูแลรักษาทรัพยากรธรรมชาติ และยังไม่ยอมรับใช้รัฐเป็นศูนย์กลางในการกำหนดนโยบายและการดำเนินการ ทำให้ไม่เห็นความสำคัญในการออกกฎหมายเพื่อรับรองสิทธิชุมชนให้ชัดเจน และยังไม่ตระหนักถึงความจำเป็นในการส่งเสริมและเคารพสิทธิการมีส่วนร่วมของประชาชนตามรัฐธรรมนูญตั้งแต่ก่อนการตัดสินใจ ในการวางแผนพัฒนาทั้งระดับชาติ การวางแผนรายสาขา และการวางแผนระดับพื้นที่ รวมทั้งการกำหนดและอนุมัติโครงการต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อชุมชน ไม่ว่าจะเป็นโครงการของเอกชน หรือบรรษัทข้ามชาติ หรือภาครัฐ ทำให้เกิดปัญหาความขัดแย้งจากการดำเนินโครงการต่างๆ ทั้งในชุมชนระหว่างภาคธุรกิจกับชุมชน และระหว่างประชาชนกับหน่วยงานของรัฐ อันเป็นปัญหายืดเยื้อและมีแนวโน้มรุนแรงมากขึ้นในปัจจุบัน

วิสัยทัศน์ และหลักการดำเนินงาน ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

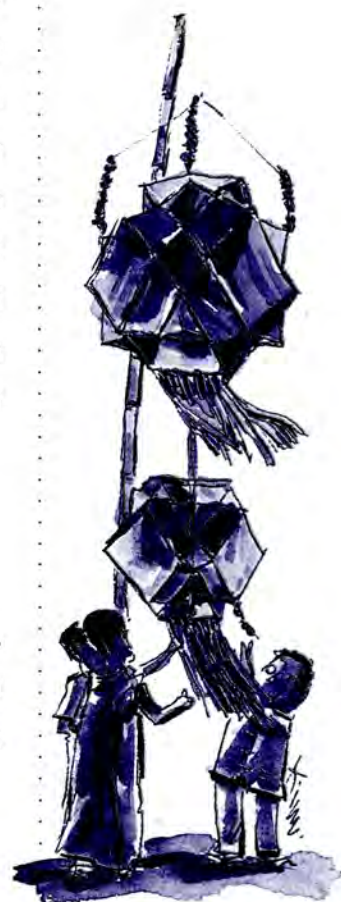
จากการระดมความคิดเห็นในที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒-๑๓ มกราคม ๒๕๕๕ ณ สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม ผู้เข้าประชุมซึ่งประกอบด้วย กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ นักพัฒนาจากองค์กรพัฒนาเอกชน นักวิชาการ สื่อมวลชน สมาชิกวุฒิสภา ผู้นำชุมชนท้องถิ่น ผู้แทนจากองค์กรอิสระบางองค์กร และเจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ได้มีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งนำไปสู่การร่วมกันกำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ หน้าที่ เป้าหมาย ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน และจุดเน้นหลัก (Focus Areas) ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ระหว่าง พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๐ ไว้ดังนี้

๑. วิสัยทัศน์

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งสู่ความเป็นสถาบัน ที่สร้างสรรค์วัฒนธรรมและวิถีชีวิตสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย” โดยยึดในหลักการเคารพศักดิ์ศรีแห่งความเป็นมนุษย์ และเคารพคุณค่าแห่งสิทธิเสรีภาพ ตลอดจนสร้างความ เป็นธรรมในสังคม

๒. พันธกิจ

เสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เป็นวิถีชีวิตของคนในสังคมไทย ให้ความสำคัญ เอื้ออาทรต่อเพื่อนมนุษย์ และมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาสิทธิมนุษยชนในประเทศและ ระหว่างประเทศ

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

๓. หน้าที่

- ๓.๑ ตรวจสอบ รายงานและเสนอมาตรการแก้ไขการละเมิดสิทธิมนุษยชน
- ๓.๒ ตรวจสอบนโยบายและกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญและหลักการสิทธิมนุษยชน
- ๓.๓ เสนอแนะนโยบายและกฎหมายเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน
- ๓.๔ สร้างบรรทัดฐานสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย
- ๓.๕ รณรงค์และเผยแพร่ความรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน
- ๓.๖ ส่งเสริมการเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
- ๓.๗ ส่งเสริมการศึกษา วิจัย โดยกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม
- ๓.๘ พัฒนาตัวชี้วัดสถานการณ์สิทธิมนุษยชน โดยการมีส่วนร่วมของทุกองค์กร และภาคีที่เกี่ยวข้อง

ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าว มีหลักการพื้นฐานที่สำคัญ ได้แก่ การทำงานที่ประชาชนมีส่วนร่วม เปิดกว้าง สามารถเข้าถึงได้ง่าย มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ มีความเสมอภาค ไม่เลือกปฏิบัติ ความเป็นอิสระจากอำนาจและผลประโยชน์ใดๆ เน้นการปฏิบัติการเชิงรุก มีความพร้อม และสามารถพัฒนาได้อย่างต่อเนื่องเป็นพลวัต เพื่อให้ทันต่อสถานการณ์

๔. เป้าหมาย

เพื่อให้บรรลุตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ และหน้าที่ จึงได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไว้ ๗ ประการ ดังนี้

๔.๑ ความเป็นสถาบันสิทธิมนุษยชนระดับชาติ ที่เป็นที่ยอมรับและเชื่อถือศรัทธาของสาธารณชนทั้งในสังคมไทยและนานาชาติ

๔.๑.๑ สามารถพัฒนาสู่ความเป็นสถาบันที่ได้รับการยอมรับ เชื่อถือและศรัทธาของผู้คนในสังคมไทยและนานาชาติภายในระยะเวลา ๕ ปี

๔.๑.๒ สาธารณชนเข้าใจ และประจักษ์ชัดถึงบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตลอดจนให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เพื่อลดการละเมิดสิทธิมนุษยชนและลดการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๔.๒ มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างวัฒนธรรมและวิถีชีวิตสิทธิมนุษยชนที่เอื้ออาทรต่อกันในสังคมไทย

๔.๒.๑ สามารถเสริมสร้างวัฒนธรรมองค์กรของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้เกิดวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนภายในองค์กรเพื่อเป็นแบบอย่างแก่องค์กรอื่นและต่อสาธารณชน ด้วยการเคารพคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน

๔.๒.๒ สร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันเพื่อสร้างจิตสำนึกในการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

๔.๒.๓ สามารถเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน ให้เป็นพื้นฐานของวิถีชีวิตของสังคมไทยที่มีความเอื้ออาทรต่อคนทุกกลุ่ม

๔.๓ เสนอแนะให้มีการปรับปรุงนโยบาย กฎหมาย และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เหมาะสม เพื่อลดการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓.๑ ส่งเสริมให้มีการพัฒนานโยบาย กฎหมาย และขั้นตอนการปฏิบัติงานที่เอื้อต่อการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๔.๓.๒ ส่งเสริมให้มีกระบวนการตรวจสอบในร่างนโยบาย กฎหมาย และแนวทางปฏิบัติ ที่อาจมีผลต่อการลดและหรือป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๔.๓.๓ ส่งเสริมให้มีการศึกษา ถึงผลกระทบด้านสิทธิมนุษยชน (Human Rights Impact Study) ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญ

๔.๓.๔ ส่งเสริมให้มีพระราชบัญญัติพิจารณาและพระราชบัญญัติองค์การอิสระด้านสิ่งแวดล้อม ตามเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญโดยเร่งด่วน

๔.๔ มีบทบาทในการเสริมสร้างสังคมให้มีความเข้มแข็ง

๔.๔.๑ ส่งเสริมให้มีการรวมตัวของประชาชนในรูปแบบต่างๆ เพื่อการพัฒนาตนเอง และพึ่งพาซึ่งกันและกัน

๔.๔.๒ ส่งเสริมให้เกิดองค์กรภาคประชาสังคมที่เข้มแข็ง และเกิดการเชื่อมโยงเป็นเครือข่ายทั่วประเทศ (Local Civil Society) เพื่อการพึ่งพาตนเอง สามารถปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และสิทธิชุมชน

๔.๕ ประเทศไทยสมควรมีบทบาทนำด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อย่างเป็นรูปธรรม

๔.๕.๑ มีการจัดทำรายงานประจำปีที่เชื่อถืออย่างต่อเนื่องเพื่อนำเสนอต่อองค์กรสิทธิมนุษยชนนานาชาติ

๔.๕.๒ มีบทบาทแข็งขันในการประสานงานกับสถาบันแห่งชาติด้านสิทธิมนุษยชนในภูมิภาค

๔.๖ ส่งเสริมหน่วยงานที่รับผิดชอบเพื่อดำเนินการให้ประชาชนสามารถเข้าถึงสวัสดิการขั้นพื้นฐาน และข้อมูลข่าวสาร

๔.๖.๑ มีการขยายหลักประกันสุขภาพให้ครอบคลุมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

๔.๖.๒ เพิ่มจำนวนปีที่ได้รับการศึกษาโดยเฉลี่ยของคนไทยไม่ต่ำกว่า ๑๒ ปี ตามรัฐธรรมนูญ

๔.๖.๓ ขยายโอกาสการเข้าถึงบริการทางสังคมของกลุ่มคนยากจน และผู้ด้อยโอกาสให้ครอบคลุมได้ทั่วถึง

๔.๖.๔ เพิ่มสถานที่เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่ดูแลโดยชุมชนให้ทั่วถึง

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๕๕-๒๕๕๐

๔.๗ ส่งเสริมให้ความรู้แก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนเพื่อดำเนินการ
ให้สามารถลดอัตราการเกิดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน

๕. กรอบยุทธศาสตร์การดำเนินงาน

เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้
กำหนดยุทธศาสตร์ที่จะดำเนินการในช่วงปี ๒๕๕๕-๒๕๕๐ ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างและพัฒนาองค์กรของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชน
แห่งชาติให้มีความเข้มแข็ง ทำงานเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของ
สาธารณชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างและพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้
และการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการบริหาร และการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิ
มนุษยชนแห่งชาติ ตลอดจนสนับสนุนการเคลื่อนไหวของประชาชนและการขับเคลื่อนสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การผลักดันให้มีการพัฒนานโยบาย และการปรับปรุงกฎหมายให้
มีประสิทธิภาพในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ องค์กร
ภาคเอกชน และองค์กรภาคประชาสังคม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากลไกการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพ
และศักยภาพสูงโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสร้างมาตรการในการเพิ่มศักยภาพแก่ประชาชนในการปกป้อง
คุ้มครองและการใช้สิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้องตามแนวทางของรัฐธรรมนูญ

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การปฏิบัติการเชิงรุกในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อช่วยผลักดันและหรือ
ดำเนินการทุกวิถีทางให้ผู้คนในสังคมไทยทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก
และความสำนึกด้านการคุ้มครองและเคารพสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เพื่อ
ก้าวสู่การเสริมสร้างวัฒนธรรมและวิถีชีวิตสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

๖. จุดเน้นหลัก (Focus Areas)

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้กำหนดจุดเน้นหลัก (Focus Areas) ใน
การปฏิบัติการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ๕ ด้าน ดังนี้

- ๖.๑ เด็ก เยาวชน และครอบครัว
- ๖.๒ การปฏิรูปกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- ๖.๓ นโยบายทางสังคม
- ๖.๔ ฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิทธิชุมชน
- ๖.๕ สิทธิมนุษยชนศึกษา

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

เพื่อให้การดำเนินงานของแต่ละยุทธศาสตร์มีความชัดเจน และเป็นรูปธรรม จึงได้กำหนดแนวทางการพัฒนาของแต่ละยุทธศาสตร์ ไว้ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ ๑ การสร้างและพัฒนาองค์กรของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีความเข้มแข็ง ทำงานเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ และเป็นที่ยอมรับของสาธารณชน

พัฒนาระบบโครงสร้าง และกลไกการบริหารจัดการให้มีความเป็นเอกภาพ ประสิทธิภาพ ความโปร่งใส รวมทั้งเอื้อต่อการทำงานแบบเครือข่าย โดยสามารถระดมความคิดเห็น ความร่วมมือและทรัพยากรของสังคม ทั้งจากภาครัฐและเอกชน เพื่อการส่งเสริมคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๑. พัฒนาระบบโครงสร้าง กลไกการทำงานตลอดจนสถานที่ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้สามารถรองรับแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๑ พัฒนาระบบโครงสร้างและการทำงานของสำนักงานฯ

๑.๒ สร้างและปรับปรุง กฎ ระเบียบ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน

๑.๓ ปรับปรุงสำนักงานฯ ให้เป็นสถานที่ทำงานที่เหมาะสมต่อการปฏิบัติงานของบุคลากรและต่อผู้มาใช้บริการ ตลอดจนพัฒนาช่องทางติดต่อสื่อสารให้เอื้อต่อการให้บริการรับเรื่องร้องเรียน

๑.๔ ผลักดันให้มีการจัดทําที่ทำการสำนักงานฯ แห่งใหม่

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

๒. พัฒนากลไก และวิธีการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้มีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพและเป็นเอกภาพ

๓. สร้างวัฒนธรรมองค์กรให้เกิดวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนด้วยการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของทุกคน

๔. สร้างอัตลักษณ์ (Identity) ขององค์กร ให้สาธารณชนเข้าใจ และประจักษ์ชัดถึงบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕. พัฒนาบุคลากรของสำนักงานฯ ให้มีศักยภาพ เจตคติ และทักษะการทำงานที่เหมาะสม

๕.๑ จัดทำแผนพัฒนากำลังคนของสำนักงานฯ ที่ชัดเจน เป็นระบบและเป็นธรรม รวมทั้งเร่งรัดการพัฒนากำลังคนตามแผนฯ

๕.๒ ส่งเสริมให้มีการศึกษาต่อเนื่องของบุคลากรของสำนักงานฯ ทั้งหลักสูตรระยะสั้น และระยะยาว ทั้งภายในและนอกประเทศ

๕.๓ สร้างและพัฒนาระบบการตรวจสอบและประเมินผลการทำงาน

๖. สร้างและพัฒนาระบบการติดตามตรวจสอบและประเมินผลกระบวนการทำงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยมีดัชนีชี้วัดความสำเร็จของงาน ที่ใช้วัดระดับการบรรลุเป้าหมายในภาพรวม และดัชนีชี้วัดการเปลี่ยนแปลงเฉพาะด้าน

ยุทธศาสตร์ที่ ๒ การสร้างและพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร องค์ความรู้ และการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการบริหาร และการดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตลอดจนสนับสนุนการเคลื่อนไหวของประชาชน และการขับเคลื่อนสังคม

สร้างและพัฒนาระบบข้อมูลข่าวสาร และองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อนำไปสู่การสร้างตระหนักรู้ในสิทธิหน้าที่ของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ และการปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชน ตลอดจนสร้างเสริมบทบาทและความเข้มแข็งของชุมชน

๑. สร้างและพัฒนาระบบเครือข่ายข้อมูลข่าวสาร

๑.๑ รวบรวมข้อมูลด้านสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่ทั้งในและต่างประเทศ ทั้งข้อมูลพื้นฐาน สถิติ ข้อเท็จจริง และข้อมูลที่เป็นองค์ความรู้ รวมทั้งระบบกฎหมาย สนธิสัญญา และความตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

๑.๒ สร้างและจัดหาฐานข้อมูลเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัย และเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ รวมทั้งให้ผู้เกี่ยวข้องและสาธารณชนได้ใช้ประโยชน์

๑.๓ เสริมสร้างเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศด้านสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและต่างประเทศ ตลอดจนระดับชุมชนท้องถิ่น

๑.๔ พัฒนาระบบข้อมูลข่าวสารด้านสิทธิมนุษยชนและระบบสื่อสาร เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าถึง

๑.๕ สนับสนุนการพัฒนาบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติให้มีความรู้ความสามารถในการจัดการและใช้ข้อมูล และประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

๒. ส่งเสริมการศึกษาค้นคว้าวิจัยด้านสิทธิมนุษยชน

๒.๑ ส่งเสริมการวิจัยที่พัฒนาองค์ความรู้ทางด้านสิทธิมนุษยชนอย่างต่อเนื่อง

๒.๒ ส่งเสริมการวิจัยที่สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนท้องถิ่น

๒.๓ ส่งเสริมการวิจัยประยุกต์เกี่ยวกับปัญหาสิทธิมนุษยชน เพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน และส่งเสริมให้เกิดการเคารพรวมทั้งการปฏิบัติตามหลักการสิทธิมนุษยชน

๒.๔ ส่งเสริมการวิจัยสถาบันเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการทำงานของคณะกรรมการและสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๒.๕ พัฒนาระบบการบริหารการวิจัยเพื่อรับการสนับสนุนจากภายนอก

๒.๖ ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายการวิจัยด้านสิทธิมนุษยชนทั้งภายในและต่างประเทศ เพื่อให้การวิจัยเป็นไปอย่างกว้างขวางและมีคุณภาพในระดับสากล

๒.๗ ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่องค์ความรู้และงานวิจัยในรูปสิ่งพิมพ์ ตำรา บทความ วารสารวิชาการ รวมทั้งเวทีการเรียนรู้อื่นๆ

๒.๘ ส่งเสริมให้บุคลากรได้รับการพัฒนาเป็นผู้บริหารงานวิจัยที่มีคุณภาพ

ยุทธศาสตร์ที่ ๓ การผลักดันให้มีการพัฒนานโยบาย และการปรับปรุงกฎหมายที่มี ประสิทธิภาพในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

นอกจากส่งเสริมและพัฒนาวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทยแล้ว คณะ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติต้องจัดทำข้อเสนอแนะด้านนโยบายสิทธิมนุษยชน และ ข้อเสนอในการปรับปรุง แก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือข้อบังคับ รวมทั้งข้อเสนอ ให้พิจารณาทบทวนร่างกฎหมายที่ยังไม่เคยมีแต่มีความจำเป็นต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เพื่อให้สอดคล้องกับหลักสิทธิมนุษยชน ตลอดจนส่งเสริมความร่วมมือและประสานงาน ระหว่างหน่วยงาน องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นๆ ในด้านสิทธิมนุษยชน ให้ ความเห็นประกอบการพิจารณาความเหมาะสมในการให้สัตยาบันต่ออนุสัญญา และ ข้อตกลงระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน ให้ทันต่อเหตุการณ์ด้านการพัฒนาสิทธิมนุษยชน

๑. ศึกษาวิเคราะห์และให้ข้อเสนอแนะต่อรัฐสภาและคณะรัฐมนตรี เพื่อพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ตลอดจนให้พิจารณาทบทวนร่างกฎหมาย ที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาของรัฐสภาให้สอดคล้องกับหลักการสิทธิมนุษยชน

๒. ศึกษาวิเคราะห์สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่แล้ว เพื่อ เสนอความเห็นต่อรัฐบาลในการเข้าเป็นภาคี

๓. ส่งเสริมให้มีช่องทางและกลไกด้านการศึกษานโยบายและกฎหมายของรัฐ และ สนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน โดยสนับสนุนให้เกิดความร่วมมือกับสถาบัน การศึกษา หน่วยงานราชการ และองค์กรเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน

๔. ส่งเสริมความร่วมมือและสร้างเครือข่ายภาครัฐและเอกชนทั้งในและต่างประเทศ ในการผลักดันนโยบายและกฎหมายด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และประสบการณ์

๕. ให้คำปรึกษาและแนะนำข้อกฎหมายเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนแก่หน่วยงานราชการ องค์กรเอกชน และองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖. ส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ศึกษาวิเคราะห์นโยบายและกฎหมาย ของรัฐ และสนธิสัญญาระหว่างประเทศด้านสิทธิมนุษยชน

ยุทธศาสตร์ที่ ๔ การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และองค์กรประชาสังคม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑. การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และองค์กรประชาสังคมในประเทศ โดยการพัฒนาระบบเครือข่ายกับพันธมิตรองค์กรหลากหลายประเภท ระดับ และพื้นที่ กำหนดยุทธศาสตร์และยุทธวิธี เสริมสร้างประสานแนวคิดเนื้อหา และเรื่องราวด้านสิทธิมนุษยชน ร่วมกันกำหนดแผนการปฏิบัติงาน และกิจกรรมการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน และสิทธิชุมชนอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ นำไปสู่การเชื่อมโยงเครือข่ายองค์กรพันธมิตรที่เข้มแข็งและยั่งยืน

๑.๑ รวบรวมข้อมูลด้านทรัพยากรของสังคมทุกภาคส่วน และทุกพื้นที่ เพื่อจัดทำระบบเครือข่ายองค์กรภาครัฐ ภาคธุรกิจ ภาคประชาสังคม เช่น กระทรวง ทบวง กรมที่เกี่ยวข้อง องค์กรพัฒนาเอกชนด้านสิทธิมนุษยชน สิ่งแวดล้อมและสุขภาพ องค์กรชุมชนท้องถิ่น องค์กรด้านสื่อสารมวลชน สถาบันวิชาการสำคัญต่างๆ ที่เกี่ยวกับการศึกษา สังคม วัฒนธรรม สภาหอการค้า สภาอุตสาหกรรม สภาทนายความ เป็นต้น

๑.๒ สร้างให้เกิดแนวคิด และแผนปฏิบัติงาน ร่วมกับองค์กรเครือข่าย โดยคำนึงถึงความสอดคล้องระหว่างนโยบายและเป้าหมายของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับองค์กรเครือข่าย

๑.๓ ออกแบบและดำเนินกิจกรรมกับองค์กรเครือข่ายอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นระบบ และต่อเนื่อง ยึดหลักการทำงานแบบมีส่วนร่วม เพื่อร่วมกันสร้างเสริมวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนตามเป้าหมายที่กำหนด

๑.๔ พัฒนาศักยภาพบุคลากร และแกนนำการเปลี่ยนแปลงขององค์กรเครือข่ายให้มีทักษะในการออกแบบ และดำเนินกิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

๑.๕ เสริมสร้างศักยภาพและบทบาทด้านสิทธิมนุษยชนขององค์กรเครือข่าย ในการดำเนินงานด้านการส่งเสริม และคุ้มครองสิทธิมนุษยชนในพื้นที่

๑.๖ สร้างและพัฒนาระบบการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร ระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และองค์กรพันธมิตรในระบบเครือข่าย เพื่อให้เกิดการไหลเวียนแบบสองทางของข้อมูลข่าวสาร และความคิดเห็นที่ทันต่อสถานการณ์สิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

๑.๗ สร้างระบบการประเมินผล และพัฒนาการดำเนินงาน เสริมสร้างเครือข่าย

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

๒. การเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับองค์กรภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และ องค์กรภาคประชาสังคมกับต่างประเทศ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพในการปฏิบัติงาน โดยการแสวงหาแนวร่วมการดำเนินงานในเรื่องที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน โดยเฉพาะในภูมิภาค เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ การแลกเปลี่ยนแนวคิดและประสบการณ์ รวมทั้งการแสวงหา การสนับสนุนในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนทั้งในระดับประเทศและสากล

๒.๑ แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และดำเนินการร่วมกันกับสถาบัน สิทธิมนุษยชนแห่งชาติของประเทศต่างๆ

๒.๑.๑ เป็นสมาชิกของสภาสถาบันสิทธิมนุษยชนแห่งภูมิภาคเอเชีย แปซิฟิก และเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ

๒.๑.๒ ติดต่อกับและแลกเปลี่ยนข้อมูลและความร่วมมือกับสถาบันสิทธิ มนุษยชนแห่งชาติของประเทศต่างๆ โดยเฉพาะในภูมิภาค

๒.๑.๓ ส่งเสริมให้มีการเผยแพร่สิทธิมนุษยชนในต่างประเทศ

๒.๒ กำหนดกรอบความร่วมมือแบบต่อเนื่องกับสำนักงานข้าหลวงใหญ่ สิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติประจำเอสแคป เพื่อให้บรรลุเป้าหมายต่างๆ ของแผน ยุทธศาสตร์

๒.๓ ร่วมมือกับองค์กรของสหประชาชาติประจำเอสแคปอื่นๆ อาทิ สำนักงาน ข้าหลวงใหญ่ผู้ลี้ภัยแห่งสหประชาชาติ (UNHCR) โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) องค์การอนามัยโลก (WHO) องค์การการศึกษาวิทยาศาสตร์และวัฒนธรรม (UNESCO) ฯลฯ ในการผลักดันให้บรรลุเป้าหมายของแผนยุทธศาสตร์ รวมทั้งการ พัฒนาดัชนีชี้วัดด้านสิทธิมนุษยชน

๒.๔ ประสานความร่วมมือกับสถานเอกอัครราชทูตของประเทศต่างๆ ประจำ ประเทศไทยในการพัฒนาศักยภาพขององค์กร

ยุทธศาสตร์ที่ ๕ การพัฒนากลไกการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชนให้มีประสิทธิภาพ และศักยภาพสูง

ภารกิจหลักประการสำคัญของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้แก่ การ ตรวจสอบการกระทำหรือละเลยการกระทำอันเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนหรืออันไม่เป็น ไปตามพันธกรณีระหว่างประเทศที่ประเทศไทยเป็นภาคี และเสนอมาตรการที่เหมาะสม ต่อบุคคลหรือหน่วยงานที่กระทำหรือละเลยการกระทำดังกล่าว เพื่อเป็นการคุ้มครองด้าน สิทธิมนุษยชนของผู้ที่พำนักอยู่ในประเทศไทย

เพื่อให้สามารถปฏิบัติภารกิจดังกล่าวได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงจำเป็นต้องมี มาตรการ ตลอดจนการพัฒนากลไกการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งประกอบด้วย

๑. พัฒนากลไกการคุ้มครอง การตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน และการแก้ไข เยียวยา ให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล โดยมีการจัดตั้งคณะอนุกรรมการ และ คณะทำงานฝ่ายต่างๆ

๒. สร้างเสริมกลไกการเฝ้าระวัง การตรวจสอบ และส่งเสริมการดำเนินงานด้าน สิทธิมนุษยชน โดยสนับสนุนให้ภาคส่วนต่างๆ ของสังคมที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วม โดยเฉพาะ ในด้านข้อมูลข่าวสารที่จำเป็นและทันต่อเหตุการณ์

๓. สร้างและพัฒนาระบบการสื่อสารที่รวดเร็ว โดยลดขั้นตอนในการดำเนินการ ร้องทุกข์และแก้ไขปัญหา

๓.๑ จัดระบบการติดต่อทางโทรศัพท์สายด่วนหรือสายตรง

๓.๒ ลงพื้นที่เพื่อการสื่อสารตรงระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ หรือบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนฯ กับประชาชนอย่างสม่ำเสมอ โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ห่างไกลการติดต่อสื่อสาร

๓.๓ ลดขั้นตอนเรื่องกฎระเบียบการร้องเรียนให้ง่ายและสะดวกที่สุด

๔. ขยายการประสานงานในเรื่องการคุ้มครองด้านสิทธิมนุษยชน ในรูปแบบของ เครือข่ายทั้งองค์กรภาครัฐและภาคเอกชนที่มีความพร้อม

๕. พัฒนากลไกการคุ้มครองปกป้องชีวิต "ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน" (Human Rights Defenders) อย่างเป็นรูปธรรม โดยการประสานงานกับองค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภายในประเทศ และระหว่างประเทศ

๖. ประสานความร่วมมือกับองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๗. พัฒนาศักยภาพของบุคลากรของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ให้สามารถทำหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

ยุทธศาสตร์ที่ ๖ การสร้างมาตรการในการเพิ่มศักยภาพแก่ประชาชนในการปกป้องคุ้มครองและการใช้สิทธิของตนเองได้อย่างถูกต้องตามแนวทางของรัฐธรรมนูญ

ภารกิจของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติไม่เพียงจำกัดอยู่ที่การตรวจสอบและแก้ไขเยียวยาการละเมิดสิทธิมนุษยชนเท่านั้น หากแต่ยังต้องสร้างเสริมให้ประชาชนทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล กลุ่มชน และชุมชน ให้มีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถพัฒนาขีดความสามารถอย่างเพียงพอเพื่อการปกป้อง คุ้มครอง และใช้สิทธิของตนเองได้อย่างครบถ้วนอีกด้วย มาตรการในการเพิ่มศักยภาพแก่ประชาชน ได้แก่

๑. สร้างกลไกเพื่อสนับสนุนการเพิ่มศักยภาพแก่กลุ่มเป้าหมายที่ถูกละเมิดสิทธิและไม่ได้รับความเป็นธรรม ประกอบด้วย

๑.๑ จัดตั้งกองทุนหรืองบประมาณเพื่อการรักษาพยาบาล หรือการเยียวยาแก้ไขในขั้นต้นอย่างเพียงพอสำหรับกลุ่มที่มีความต้องการและจำเป็นเร่งด่วน ตลอดจนอำนวยความสะดวกแก่ผู้พิการที่มาร้องเรียน

๑.๒ ประสานความร่วมมือในการส่งเสริมศักยภาพ ให้กับกลุ่มที่ทำงานเกี่ยวกับผู้ที่ถูกละเมิดสิทธิและไม่ได้รับความเป็นธรรม เช่น กลุ่มเด็กและเยาวชน กลุ่มบุคคลไร้รัฐ กลุ่มผู้เป็นเหยื่อการค้ามนุษย์ กลุ่มแรงงานนอกระบบ เป็นต้น

๑.๓ เสนอแก้ไขนโยบายและกฎหมาย เพื่อสร้างความเสมอภาคและความเป็นธรรมอย่างทั่วถึง

๑.๔ สร้างความร่วมมือกับเครือข่ายในการทำงานในพื้นที่ เพื่อสร้างเสริมศักยภาพของชุมชน และสร้างมาตรการที่สอดคล้องกับประเด็นปัญหาและประสบการณ์ของภาคประชาสังคมในพื้นที่ต่างๆ

๒. สร้างโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการปกป้องและการใช้สิทธิ ประกอบด้วย

๒.๑ จัดเวทีสาธารณะเพื่อเปิดโอกาสให้มีการหยิบยกประเด็นปัญหาและการนำเสนอข้อเท็จจริงอย่างสม่ำเสมอในพื้นที่ต่างๆ

๒.๒ ทำงานร่วมกับสื่อมวลชน เพื่อประสิทธิภาพในการเรียนรู้ร่วมกัน และการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารสู่สาธารณะ

๒.๓ จัดระบบประชาสัมพันธ์อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งผลิตสื่อ และเผยแพร่ผ่านเทคโนโลยีต่างๆ ที่เหมาะสม

๒.๔ จัดกลไกเพื่อกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมและสร้างความเห็นสาธารณะต่อประเด็นปัญหาต่างๆ

ยุทธศาสตร์ที่ ๗ การปฏิบัติการเชิงรุกในการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

นอกเหนือจากการสร้างเสริมให้ประชาชนทั้งในฐานะปัจเจกบุคคล กลุ่มชน และ ชุมชนมีความเข้มแข็งและขีดความสามารถเพียงพอในการดำเนินการปกป้อง คุ้มครอง และใช้สิทธิของตนได้อย่างครบถ้วนแล้ว การปฏิบัติการเชิงรุกมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง ในการดำเนินการปกป้องคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ในลักษณะที่ไม่เป็นเพียงการตั้งรับต่อ ปัญหาหรือกรณีร้องเรียน

การปฏิบัติการเชิงรุกมุ่งเน้นให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความพร้อมในการปฏิบัติการในกรณีที่เป็นเรื่องเร่งด่วนที่สำคัญ กระทบกับประชาชน หรือที่ปรากฏเป็น ข่าวในสื่อมวลชน ตลอดจนสามารถหยิบยกประเด็นปัญหาต่างๆ ขึ้นมาดำเนินการแก้ไข ทั้งในส่วนที่เป็นปฏิบัติการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเอง และที่เป็น ปฏิบัติการร่วมกับเครือข่ายและภาคประชาสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นที่ส่งผลกระทบต่อกฎหมาย ชุมชน หรือส่วนรวม โดยมีมาตรการดังนี้

๑. รวบรวมปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนและจัดลำดับความเร่งด่วนเพื่อการแก้ไขให้ทันเหตุการณ์
๒. ดำเนินการปฏิบัติเชิงรุกโดยเฉพาะ และส่งเสริมให้ผู้ที่มิข้อมูลและประสบการณ์ รวมทั้งเครือข่ายในพื้นที่เข้าร่วมทำงาน
๓. จัดทำระบบสารสนเทศและการสื่อสารที่เอื้ออำนวยให้เครือข่ายและประชาชนได้นำเสนอประเด็นสำหรับปฏิบัติการเชิงรุกอย่างต่อเนื่อง
๔. จัดระบบเฝ้าระวัง เตือนภัย เพื่อเตือนให้รู้ก่อนการละเมิดสิทธิมนุษยชนจะเกิดขึ้น
๕. ศึกษาและกำหนดแนวโน้มของประเด็นปัญหาในกรณีที่มีผลกระทบต่อชุมชน ซึ่งอาจคาดการณ์ล่วงหน้าได้ และดำเนินการเพื่อป้องกันการละเมิดสิทธิมนุษยชน
๖. คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติควรแสดงท่าทีหรือจุดยืนต่อเหตุการณ์ที่เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในกรณีเร่งด่วนหรือส่งผลกระทบต่อสาธารณะเป็นคราวๆ ไป
๗. ให้ความสำคัญต่อกลไกคุ้มครองปกป้องชีวิตและสวัสดิภาพของ "ผู้พิทักษ์ด้านสิทธิมนุษยชน" ในฐานะที่เป็นส่วนสำคัญต่อยุทธศาสตร์ปฏิบัติการเชิงรุก
๘. เปิดเวทีสาธารณะเพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชนและองค์กรเครือข่ายอย่างต่อเนื่อง

ยุทธศาสตร์ที่ ๘ การสร้างกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ช่วยผลักดันและหรือดำเนินการทุกวิถีทางให้ผู้คนในสังคมไทยทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจ ความตระหนัก และความสำนึกด้านการคุ้มครองและการเคารพสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ เพื่อก้าวสู่การเสริมสร้างวัฒนธรรม และวิถีชีวิตสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

สร้างเสริมและพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน ผ่านระบบการศึกษาและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม ด้วยวิธีการที่หลากหลาย แต่มีพลัง น่าสนใจและอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ

๑. ประสานความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาทุกระบบ ทุกระดับ และทุกประเภท เพื่อสร้างและพัฒนาหลักสูตร เนื้อหาการเรียนการสอน และกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ จิตสำนึก และความตระหนักในแนวคิด เนื้อหาและวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน ทั้งในปัจจุบันและอนาคต

๒. สร้างระบบและกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของสังคม ผ่านสื่อ และกิจกรรมต่างๆ เพื่อผลการรับรู้เรื่องสิทธิมนุษยชน ทั้งในระดับความรู้ความเข้าใจ ทศนคติ และการปฏิบัติ ที่ถูกต้อง สอดคล้องกับบทบาท หน้าที่ และวิถีชีวิตของกลุ่มเป้าหมายต่างๆ

๓. รวบรวม ศึกษา วิเคราะห์ เหตุการณ์ เรื่องราว สถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน และสิทธิชุมชนทั้งในและต่างประเทศ ออกแบบวิธีการสื่อสารหรือถ่ายทอดสู่สังคม ผ่านสื่อมวลชนและสื่ออื่นๆ อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อผลในการสร้างความรู้ความเข้าใจ เรื่องสิทธิมนุษยชน ที่เชื่อมโยงได้กับวิถีชีวิต สภาพสังคม สภาวะทางอารมณ์ ทศนคติ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจ ความสัมพันธ์ และการร่วมรับรู้และเรียนรู้อันดีระหว่าง คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และกลุ่มต่างๆ ในสังคมในทุกระดับและทุกพื้นที่

๔. ประเมินผลการสร้างและพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้านสิทธิมนุษยชน วิธีการ และรูปแบบต่างๆ โดยดำเนินการอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อผลการพัฒนา และปรับยุทธศาสตร์ให้งานด้านนี้ส่งผลดีต่อสังคม

การแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

การลดปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชน รวมทั้งการสร้างวัฒนธรรม และวิถีชีวิตสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย เป็นเป้าหมายหลักที่สำคัญของแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐ แต่เนื่องจากการดำเนินงานมีขอบเขตงานที่เกี่ยวข้องกว้างขวางมาก ตั้งแต่ระดับปัจเจกบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ระดับชาติ และระดับนานาชาติ ซึ่งแต่ละระดับมีปัจจัยและองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องมากมาย อีกทั้งสถานการณ์ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง ยังมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลาและรวดเร็ว จึงมีความจำเป็นต้องอาศัยระบบและกลไกการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพเพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ในการแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ มีแนวทางดังนี้

๑. กำหนดจุดเน้นหลัก (Focus Areas) ด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อใช้เป็นขอบเขตในการปฏิบัติให้เกิดผลอย่างจริงจัง เนื่องจากมีความสำคัญ มีผลกระทบในวงกว้าง หรืออยู่ในความสนใจของประชาชน ดังนี้

- ๑.๑ เด็ก เยาวชน และครอบครัว
- ๑.๒ การปฏิรูประบบกฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
- ๑.๓ นโยบายทางสังคม
- ๑.๔ ฐานทรัพยากรและสิทธิชุมชน
- ๑.๕ สิทธิมนุษยชนศึกษา

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

๒. กำหนดเป้าหมาย/ผลการดำเนินงาน พร้อมตัวชี้วัดในเรื่องที่ดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม สามารถวัดผลได้ และสามารถสื่อสารให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและสาธารณชนได้ทราบและเข้าใจ

๓. จัดกลไกการทำงานในรูปคณะอนุกรรมการ คณะทำงาน และเครือข่ายต่างๆ รวมทั้งแสวงหาความร่วมมือจากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญในสาขาต่างๆ ตลอดจนองค์กรภาครัฐและเอกชน ทั้งในและต่างประเทศ

๔. จัดระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานส่งเสริม ตรวจสอบ และคุ้มครองสิทธิมนุษยชน การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเสริมสร้างองค์ความรู้ด้านสิทธิมนุษยชน ตลอดจนการบริหารจัดการของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๕. จัดระบบตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการทำงานทั้งจากภายนอกและภายใน รวมทั้งคำนึงถึงการติดตามผลการทำงานจากภายนอก เช่น จากรัฐสภา สื่อมวลชน องค์กรภาคประชาสังคม และหน่วยงานภาครัฐต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง

๖. จัดกลไกสนับสนุนงานศึกษาวิจัย ทั้งในด้านระบบการบริหารจัดการ งบประมาณ การเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลการศึกษวิจัย และการนำผลการวิจัยไปสู่การพัฒนางาน ตลอดจนการเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแก้ไขนโยบาย กฎหมาย และแนวทางการปฏิบัติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน

๗. จัดกลไกสนับสนุนหน่วยงานต่างๆ ที่เป็นพันธมิตรให้มีความทำงานในลักษณะเครือข่ายการทำงาน ทั้งหน่วยงานภาครัฐ องค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ องค์กรพัฒนาเอกชน และองค์กรในภาคธุรกิจ รวมทั้งภาคประชาสังคม

๘. จัดกลไกพัฒนาองค์กร และบุคลากรประเภทต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๙. จัดกลไกการประสานแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐) กับแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) และแผนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๑๐. จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ให้สอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และงบประมาณประจำปีที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล

๑๑. พัฒนาระบบและรูปแบบการประเมินผลเพื่อการติดตามความก้าวหน้าของการพัฒนางานตามยุทธศาสตร์ และนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนางานอย่างเป็นรูปธรรม

ความสัมพันธ์ของแผนยุทธศาสตร์ การดำเนินงานของคณะกรรมการ สิทธิมนุษยชนแห่งชาติกับแผนปฏิบัติการ แม่บทด้านสิทธิมนุษยชน

องค์การสหประชาชาติได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการด้านสิทธิมนุษยชนในระดับชาติ โดยสนับสนุนให้ประเทศต่าง ๆ มีการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ ซึ่งโดยทั่วไปประกอบด้วยวิสัยทัศน์ พันธกิจ และมาตรการในการดำเนินงาน อันเป็นทิศทางที่นำไปสู่การปฏิบัติงานด้านสิทธิมนุษยชนต่อไป สำหรับประเทศไทยได้เริ่มจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนเมื่อปี ๒๕๔๓ อันเป็นแผนหลักด้านสิทธิมนุษยชนในระดับชาติของฝ่ายบริหารซึ่งได้แก่รัฐบาล โดยมีส่วนราชการต่างๆที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยปฏิบัติ และเป็นแผนที่ใช้ในช่วงระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘

ต่อมา ได้มีการจัดตั้งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเมื่อวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๔๔ โดยมีสถานะภาพเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๔๐ ทำหน้าที่ตรวจสอบการละเมิดสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน รวมทั้งเสนอแนะแก่รัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาการละเมิดสิทธิมนุษยชน คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการฯ ซึ่งใช้ใน ช่วง พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐ ตามวาระของคณะกรรมการฯ

ความสัมพันธ์ระหว่างแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ กับนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) สามารถสรุปได้ดังนี้

๑. การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

จากการระดมสมองอย่างกว้างขวางในที่ประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒-๑๓ มกราคม ๒๕๔๕ ณ สวนสามพราน จังหวัดนครปฐม ระหว่างคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติเต็มคณะ เจ้าหน้าที่สำนักงานคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ และผู้ทรงคุณวุฒิทั้งจากองค์กรตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และองค์กรภาคประชาสังคม ที่ประชุมได้ร่วมกันเสนอความเห็นเพื่อการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐ ซึ่งประกอบด้วยสถานการณ์และแนวโน้มด้านสิทธิมนุษยชนในระดับสากลและสังคมไทย วิสัยทัศน์ พันธกิจ หน้าที่ เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ จุดเน้นหลัก (Focus Areas) ยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ๘ ยุทธศาสตร์ และการแปลงแผนยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ

๒. การจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน

เมื่อวันที่ ๑๐ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นโอกาสครบรอบ ๕๐ ปีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ คณะกรรมการฉลองครบรอบ ๕๐ ปีปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนขององค์การสหประชาชาติ ซึ่งแต่งตั้งโดยนายกรัฐมนตรี ได้มีมติให้จัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนขึ้น และต่อมานายกรัฐมนตรีได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน โดยมีนายอานันท์ ปันยารชุน อดีตนายกรัฐมนตรีเป็นประธานคณะกรรมการฯ ดังกล่าว

คณะกรรมการแห่งชาติฯ ได้มีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการขึ้นสองคณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการรวบรวมข้อเท็จจริงและสภาพปัญหาสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย และคณะอนุกรรมการรวบรวมข้อมูลและเอกสารต่างๆ ในเรื่องสิทธิมนุษยชน เพื่อรวบรวมข้อมูลต่างๆ ประกอบการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บท ต่อมา คณะกรรมการแห่งชาติฯ ได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการยกร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนเพื่อดำเนินการในเรื่องดังกล่าว คณะอนุกรรมการยกร่างฯ ได้ดำเนินการยกร่าง โดยนำข้อมูลจากคณะอนุกรรมการทั้งสองคณะดังกล่าวข้างต้นมาพิจารณาประกอบกับข้อมูลด้านอื่นๆ จากนั้นจึงได้จัดให้มีการทำประชาพิจารณ์โดยคณะอนุกรรมการประชาพิจารณ์นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนซึ่งได้รับการแต่งตั้งเพิ่มเติมเพื่อรับฟังความคิดเห็นจากประชาชน คณะอนุกรรมการประชาพิจารณ์ฯ ได้ดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนตามเมืองหลักของแต่ละภาค รวม ๖ จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ พิษณุโลก ขอนแก่น อุบลราชธานี สงขลา และกรุงเทพมหานคร

หลังจากผ่านกระบวนการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนแล้ว คณะอนุกรรมการ
ยกร่างฯ ได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ และนำเสนอคณะรัฐมนตรี ซึ่งได้ผ่าน
ความเห็นชอบจากคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๗ ตุลาคม ๒๕๔๓ โดยสาระสำคัญของ
นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนมีดังต่อไปนี้

๒.๑ แนวคิดพื้นฐานในการกำหนดนโยบายสิทธิมนุษยชน

ในการกำหนดนโยบายสิทธิมนุษยชนนั้น นอกจากคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนใน
สังคมไทย และสิทธิมนุษยชนระดับสากลแล้ว ยังอยู่บนพื้นฐาน แนวคิดที่สำคัญ ๔ ประการ
ได้แก่

๒.๑.๑ มีความเป็นสากล เป็นสิทธิของทุกคนโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างใน
เรื่องเชื้อชาติ ศาสนา สีผิว เพศ วัย ภาษา ความเชื่อทางการเมือง หรือความเชื่อในทาง
อื่นใด พื้นฐานทางสังคม ทรรศนะสิน แหล่งกำเนิด หรือสถานะอื่นใด

๒.๑.๒ มีความสมบูรณ์ ทั้งในแง่การส่งเสริมและการคุ้มครอง โดย
ครอบคลุมสิทธิมนุษยชนในทุกๆ ด้าน และทุกกลุ่มเป้าหมายในสังคมไทย

๒.๑.๓ มีความสมดุล โดยไม่เน้นเฉพาะการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิ
มนุษยชนเพียงลำพัง แต่เน้นความรับผิดชอบ คุณธรรม จริยธรรม และหน้าที่ของ
พลเมืองควบคู่ไปด้วย มีความสมดุลระหว่างการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิของปัจเจกชนกับ
สิทธิของชุมชน

๒.๑.๔ มีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ แนวนโยบายสิทธิมนุษยชนเป็น
กระบวนการพัฒนาต่อเนื่อง ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับสภาพสังคม วัฒนธรรม
ค่านิยม และภูมิปัญญาของประชาชนชาวไทยซึ่งจะต้องได้รับการพัฒนาหรือปรับปรุง
ควบคู่กันไป

๒.๒ วิสัยทัศน์ของนโยบายสิทธิมนุษยชน ที่สำคัญมีอยู่ ๔ ประการ

๒.๒.๑ การมีสังคมที่มีสันติสุขอย่างแท้จริง กล่าวคือ ประชาชนอยู่ร่วมกันอย่างเอื้ออาทร มีเมตตา เคารพในสิทธิซึ่งกันและกัน มีศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ทั้งนี้การส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนควรมุ่งเสริมสร้างวัฒนธรรมสิทธิมนุษยชนให้เกิดขึ้นในสังคมไทย

๒.๒.๒ การมีสังคมที่มีการเคารพกฎหมาย ยึดหลักนิติธรรม ควบคู่ไปกับหลักจริยธรรมโดยไม่ใช้หลักการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เป็นเงื่อนไขในการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตน หรือมุ่งร้ายซึ่งกันและกัน

๒.๒.๓ การมีสังคมที่มีความเป็นประชาธิปไตย สร้างโอกาส ความเสมอภาค และความยุติธรรมให้แก่บุคคลที่ด้อยโอกาสในสังคม ส่งเสริมหลักการปกครองที่ดี (Good Governance) ทั้งในภาครัฐและภาคประชาสังคม

๒.๒.๔ การมีสังคมที่มีการพัฒนาเป็นไปอย่างยั่งยืน มีการพัฒนาอย่างสมดุล ทั้งในการพัฒนาเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าที่สุดของสังคม

๒.๓ แนวนโยบายสิทธิมนุษยชน ๔ ประการ

ด้วยเหตุนี้นโยบายสิทธิมนุษยชนจึงได้คำนึงถึงแนวคิดและวิสัยทัศน์ดังกล่าวข้างต้น มากำหนดเป็นแนวนโยบาย ๔ ประการ ดังต่อไปนี้

๒.๓.๑ ส่งเสริมให้มีการเคารพสิทธิมนุษยชนตามที่ได้กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ

๒.๓.๒ ผลสัมฤทธิ์เรื่องสิทธิมนุษยชนเข้าไว้ในการพัฒนาการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมของประเทศทุกด้าน

๒.๓.๓ ดำเนินการให้ประชาชนทุกกลุ่มเข้าใจเรื่องสิทธิมนุษยชนควบคู่ไปกับหน้าที่ ความรับผิดชอบและจริยธรรม

๒.๓.๔ ส่งเสริมหลักการ ความเป็นสากล การแบ่งแยกมิได้ และการเกี่ยวพันซึ่งกันและกันของสิทธิมนุษยชน

๒.๓.๕ สนับสนุนการดำเนินงานตามอนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศตามที่รัฐบาลไทยได้ให้ไว้กับนานาประเทศ

๒.๓.๖ เสริมสร้างความร่วมมือทุกระดับในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๒.๓.๗ พัฒนาและปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบ ให้เอื้อต่อการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๒.๓.๘ ส่งเสริมการพัฒนาองค์กรเอกชนและองค์กรประชาชนในทุกระดับให้เข้มแข็ง เพื่อให้สามารถตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ และสามารถดูแล ปกป้องสิทธิมนุษยชนด้วยตัวเอง

๒.๓.๙ ปรับปรุงโครงสร้างองค์กร และกลไกของรัฐ โดยเฉพาะระบบราชการ (ทหาร ตำรวจ และพลเรือน) ให้ใช้อำนาจในการปกครองอย่างมีศีลธรรม (Moral Authority)

๓. ระยะเวลาและผู้มีบทบาทในการนำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนไปสู่การปฏิบัติ

ในการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนนี้ ได้กำหนดให้มีแผนปฏิบัติการแม่บทสิทธิมนุษยชนสำหรับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เฉพาะด้านรวม ๑๑ ด้าน และสำหรับการคุ้มครองตามกลุ่มเป้าหมายรวม ๒๐ กลุ่ม เพื่อเสนอให้รัฐบาลพิจารณานำไปใช้เป็นกรอบและแนวทางในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน มีระยะเวลา ๕ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘) และเพื่อเผยแพร่เป็นเอกสารสาธารณประโยชน์ให้แก่ทุกส่วนในสังคมได้พิจารณานำไปใช้ประโยชน์ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนต่อไป

ความสำเร็จของนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน เป็นความรับผิดชอบของทุกคนในสังคมที่จะต้องทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด โดยร่วมมือกันในลักษณะการมีส่วนร่วม เพื่อส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน อันได้แก่

๓.๑ รัฐ โดยฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ จักต้องนำแนวนโยบายสิทธิมนุษยชน ๙ ประการ ไปจัดทำแผนปฏิบัติการในหน่วยงานของตน ตลอดจนหามาตรการสนับสนุนการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามที่ระบุไว้ในแผนปฏิบัติการแม่บท โดยเน้นที่การให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมได้มากที่สุด

ความสัมพันธ์
ของแผนยุทธศาสตร์
การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
กับแผนปฏิบัติการ
แม่บทด้านสิทธิมนุษยชน

๓.๒ ภาคเอกชน จะต้องจัดทำจริยธรรมในการประกอบธุรกิจ ให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนแก่พนักงานในองค์กรของตน ส่งเสริมการทำธุรกิจที่โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้จากสาธารณชน

๓.๓ องค์กรพัฒนาเอกชน จะต้องเผยแพร่ข้อมูลให้ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่ประชาชน เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน สร้างเครือข่ายกับประชาชนในระดับต่างๆ เพื่อร่วมกันตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐที่ไม่เป็นธรรม

๓.๔ สื่อมวลชน ดำเนินบทบาทที่เป็นกลางในการสะท้อนความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะในประเด็นปัญหาข้อขัดแย้งเกี่ยวกับสิทธิมนุษยชน

๓.๕ องค์กรอิสระที่ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญ จะต้องตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐตามบทบาท อำนาจ หน้าที่ ซึ่งตนเองมีอยู่อย่างเที่ยงธรรม และพิจารณาใช้ประโยชน์จากนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ให้สอดคล้องกับบทบาทของตนตามที่รัฐธรรมนูญได้กำหนดไว้

๓.๖ สถาบันวิชาการ ส่งเสริมการศึกษา วิจัย และพัฒนาการสิทธิมนุษยชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อให้ความรู้แก่สาธารณชนอย่างกว้างขวางในทุกระดับ สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอนทุกระดับ ตลอดจนเสนอแนะข้อคิดเห็นในการปรับปรุง แก้ไข กลไกส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชนที่มีอยู่ในปัจจุบัน โดยเฉพาะในภาครัฐ

๓.๗ ประชาชนทั่วไป ส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในครอบครัว ชุมชน องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น ติดตามและศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เพื่อนำมาปฏิบัติในชีวิตประจำวัน สร้างเครือข่ายความร่วมมือ และองค์กรในระดับท้องถิ่น เพื่อตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐและเข้าไปมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน ตลอดจนให้การสนับสนุนแก่ผู้ปฏิบัติงานส่งเสริมสิทธิมนุษยชนในสังคมไทย

๔. กลไกในการประสาน : คณะกรรมการประสานนโยบาย และแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน

เพื่อให้นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนได้รับการนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน จึงต้องมีการกำหนดกลไกในการประสานแผนในรูปแบบของคณะกรรมการประสานนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งมีภาระหน้าที่ดังนี้

๔.๑ กำหนดแนวทางและประสานการปฏิบัติงานระหว่างส่วนราชการ ภาคธุรกิจ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชนและภาคประชาชน รวมทั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครองส่งเสริมสิทธิมนุษยชนให้เป็นไปตามนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทฯ อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประสานกับคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ

๔.๒ พิจารณากลับกรองและให้ความเห็นชอบแผนงานโครงการในการดำเนินงานคุ้มครองสิทธิมนุษยชนตามแผนแม่บทสิทธิมนุษยชน ของส่วนราชการ ภาคธุรกิจ เอกชน องค์กรพัฒนาเอกชน และภาคประชาชน รวมทั้งองค์กรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง

๔.๓ เผยแพร่ประชาสัมพันธ์นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทฯ รวมทั้งผลการปฏิบัติงานตามแผนของฝ่ายบริหารหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ประชาชนได้รับทราบอย่างกว้างขวางและทั่วถึง

๔.๔ เสริมสร้างกลไกต่างๆ ในหน่วยงานของรัฐในระดับต่างๆ ได้แก่ กลไกใน กระทรวง ทบวง กรม และส่วนราชการต่างๆ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง มีประสิทธิภาพสามารถปฏิบัติหน้าที่ให้ลุล่วงไปได้ตามนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน

๔.๕ สนับสนุนและสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับทุกภาคของสังคม รวมทั้งการดำเนินการส่งเสริมการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

๔.๖ ติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและต่อประชาชน

อย่างไรก็ตามคณะกรรมการประสานนโยบายและแผนฯ ยังมิได้จัดตั้ง ดังนั้นนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน จึงยังไม่ปรากฏเป็นจริงได้

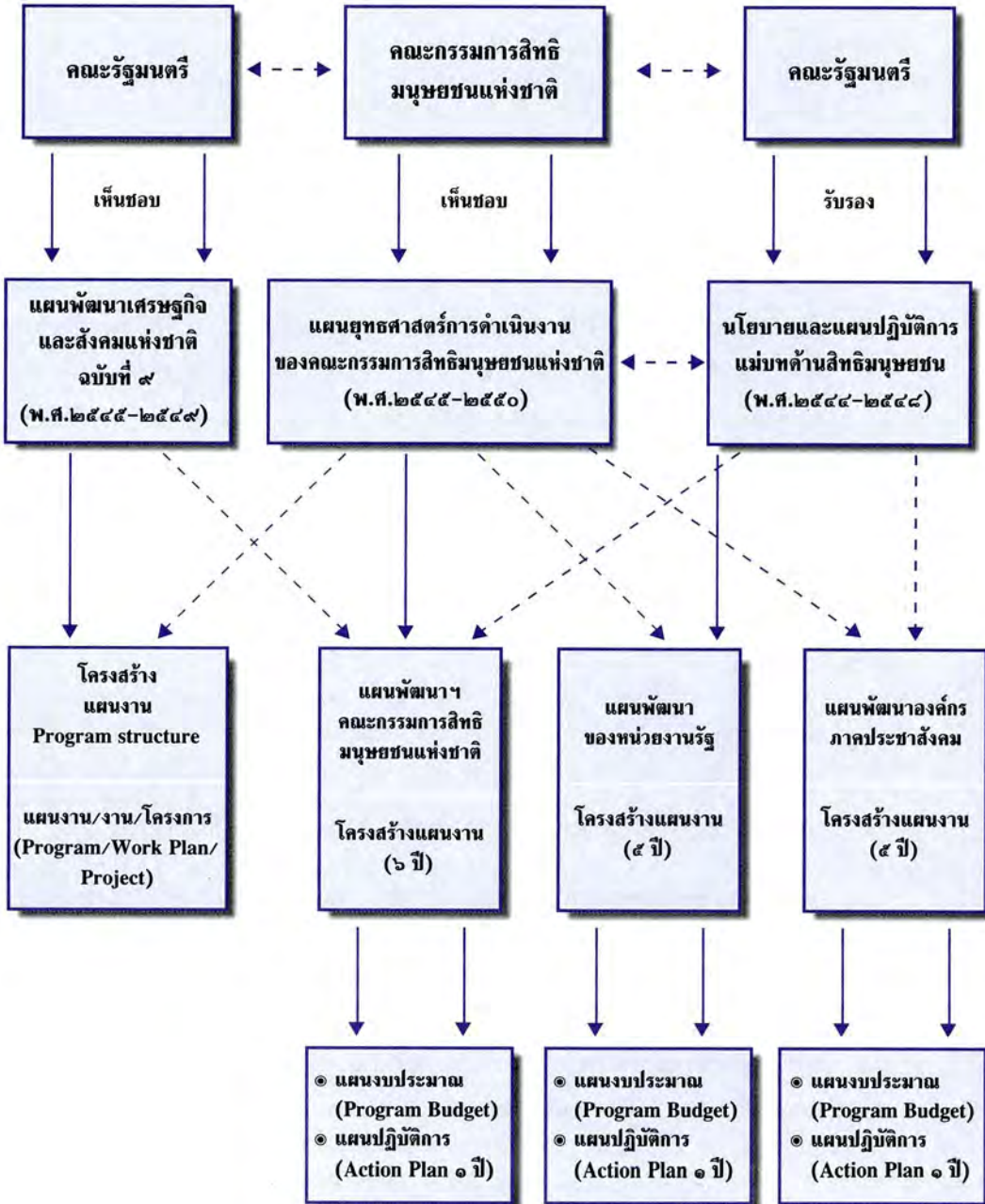
๕. ความสัมพันธ์ของแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงาน ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (Strategic Plan) กับนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน (National Human Rights Master Plan of Action)

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยเฉพาะในส่วนของการสรุปสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชน ส่วนหนึ่งได้มาจากการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากสถานการณ์ด้านสิทธิมนุษยชนที่นักวิชาการและองค์การเอกชนที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนได้รวบรวมไว้ในคราวการจัดทำนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน ซึ่งเมื่อคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีได้มีหนังสือที่ นร ๐๒๐๕/ว ๑๕๕ ลงวันที่ ๓๑ ตุลาคม ๒๕๔๓ ถึงเลขาธิการคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ โดยขณะนั้นยังได้มีการแต่งตั้งเลขาธิการความว่า ".....และโดยที่ร่างนโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชนดังกล่าวนี้มีแผนปฏิบัติการ จำนวน ๓๑ แผน ต้องใช้งบประมาณจำนวนมาก และเวลาดำเนินการแตกต่างกัน มีหลายหน่วยงานรับผิดชอบในแต่ละแผน ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีการประสานงานและร่วมดำเนินการอย่างเป็นระบบและสามารถนำไปปฏิบัติได้ จึงให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในแต่ละแผนปฏิบัติการ รับผิดชอบพิจารณาในส่วนที่รับผิดชอบ และร่วมกันจัดทำรายละเอียดเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาเป็นรายแผน ทั้งนี้ให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเป็นศูนย์กลางในการประสานและติดตามการดำเนินงาน....." เนื่องจากสภาพของแผนปฏิบัติการแม่บทเป็นแผนของฝ่ายบริหาร และแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาตินี้ เป็นแผนขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ดังนั้นในการปฏิบัติตามแผน จึงต้องมีการเกื้อกูล ส่งเสริม สนับสนุนซึ่งกันและกัน โดยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติสมควรจะติดตามประสานความร่วมมือ เพื่อผลักดันให้นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทบังเกิดผลในทางปฏิบัติโดยมีส่วนราชการและภาคที่เกี่ยวข้องร่วมดำเนินการ นอกจากนี้ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ยังได้คำนึงถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙) ด้วย โดยได้กำหนดเป้าหมายให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ ๙ ในบางเรื่องบางประเด็น ในการดำเนินการตามแผนยุทธศาสตร์ของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติมีความจำเป็นอย่างยิ่งในการประสานความร่วมมือกับทุกภาคส่วนเช่นกัน เพื่อให้คณะกรรมการฯ สามารถดำเนินการให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ได้

แผนภูมิแสดงความสัมพันธ์ระหว่างแผนยุทธศาสตร์การดำเนินงานของคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐) นโยบายและแผนปฏิบัติการแม่บทด้านสิทธิมนุษยชน (พ.ศ. ๒๕๔๔-๒๕๔๘) และแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๙ (พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๔๙)

- ความสัมพันธ์
- ของแผนยุทธศาสตร์
- การดำเนินงาน
- ของคณะกรรมการ
- สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
- กับแผนปฏิบัติการ
- แม่บทด้านสิทธิมนุษยชน

แผน

ยุทธศาสตร์การดำเนินงาน
ของคณะกรรมการ
สิทธิมนุษยชนแห่งชาติ
พ.ศ. ๒๕๔๕-๒๕๕๐

คำจำกัดความ

แผนยุทธศาสตร์ หมายถึง แผนที่กำหนดทิศทางหลัก หรือภาพรวมของการดำเนินงานอย่างกว้างๆ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าหมายที่วางไว้

วิสัยทัศน์ หมายถึง สิ่งที่ประสงค์จะให้เกิดขึ้นในอนาคต หรือภาพในอนาคตที่ต้องการไปให้ถึงหรือบรรลุอย่างกว้างๆ

สิทธิมนุษยชน หมายถึง คักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลที่ได้รับการรับรองหรือคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือตามกฎหมายไทยหรือตามสนธิสัญญาที่ประเทศไทยมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตาม ตลอดจนสิทธิเสรีภาพอื่นๆ ที่จะมีการหยิบยกขึ้นเป็นประเด็นสำคัญและพัฒนาต่อไป

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ หมายถึง สภาพความเป็นคน โดยไม่คำนึงถึงเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ สถานภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมือง การที่ผู้ใดไม่ได้รับหรือทำให้ผู้ใดไม่มีสิทธิและเสรีภาพที่พึงมีพึงได้ การใช้งานผิดปกติ เช่น การทำร้าย กักขัง ทรมาน การซื้อขาย หรือการไม่ได้รับปัจจัยที่จำเป็นขั้นพื้นฐานในชีวิต อันได้แก่ งาน อาหาร ที่อยู่อาศัย การดูแลสุขภาพ การศึกษา วัฒนธรรม พึงถือว่าเป็นการทำลายสภาพความเป็นคนหรือทำลายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

อัตลักษณ์ (Identity) หมายถึง ลักษณะเฉพาะที่แสดงความเป็นตัวตนที่ดำรงอยู่ขององค์กรหรือสถาบัน ในที่นี้หมายถึงคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ซึ่งสาธารณชนสามารถรับรู้ได้และนึกถึงในการส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิมนุษยชน

วัฒนธรรมสิทธิมนุษยชน หมายถึง พฤติกรรมและสิ่งที่คนในองค์กรหรือหน่วยงานสร้างขึ้นด้วยการเรียนรู้จากกันและกัน และร่วมใช้อยู่ในหมู่คนขององค์กรหรือหน่วยงานนั้นๆ

ผู้พิทักษ์สิทธิมนุษยชน (Human Rights Defenders) หมายถึง บุคคล คณะบุคคล หรือองค์กรที่มีการดำเนินงานเพื่อพิทักษ์ปกป้อง ส่งเสริม คุ้มครอง และต่อสู้ด้านสิทธิมนุษยชน ทั้งในระดับประเทศและระดับสากล โดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ใดๆ

“

มาตรา ๔ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์
สิทธิและเสรีภาพของบุคคล
ย่อมได้รับความคุ้มครอง

”